

במצריים החלה מגיפת כולירה. ישראל חשופה לכל המגיפות גם יחד. למי אינכפת?

הזמנה למגיפה

חנקות. המים המכילים חנקות בכמות העולה על התקן עלולים לגרום כחלת בתינוקות עד גיל שנה.

● בריקת מייהשתיה בכל הארץ הראתה שמייהשתיה מזהמים ביותר ב־2001 ישובים בארץ. הסיבות: הדירת מייכיבו, חומרי דישון מהחקלאות, פסולת תעשייתית ותקלות בחיטוי המים. כל הגורמים המטפלים באספקת מייהשתיה יודעים זאת, ואינם עושים דבר.

אפשר לומר שכי-40% מתר

מיישרדהבריאות לפני שנים רבות. חל פטולת רעילה באתר רמת־חובב, שעל הקמתם החליטה ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת עוד בינואר 1984. "מערכת ניטור חלקיקים וגאזים באוויר, סביב תחנת־הכוח של חברת החשמל בחדרה, הפסיקה לתפקד כמי עט כליל במשך כשנה, מסוף 1984, עקב תקלות במכשירים.

● איי־התקנת סידור־ייכויו נאותים במפעל העוסק בחומרים רליקים

לשתיה... עוכרה המחייבת קביעת קריטריונים ברורים בתיכנון משולב של מיישרי החקלאות והפנים. המי מונים על כך. יש לברוק את החקיקה כתחום הבניה, ולהקים רשות מוסמכת לגבי השתלבויות מערכות שונות מתחת לפני הקרקע."

● האינג'נר רמז הלסרין מהנרסיהתברואה הראשי של מיישרדהבריאות: "ריקבון צרנת־ המים עלול לגרום לחדירת ויהומים למייהשתיה."

מתושבי מיישרדהבריאות כתוצאה משיית מים מזהמים בכיבו. היתה זו אחת האפיזודות הקשות ביותר ביישראל מבחינה סביבתית, והיא הרגימה שוב עד כמה פגיעה מערכת אספקת המים שלנו, ועד כמה חלשה ומפוצלת ביקורת המערכת האירגונית המטפלת בה. לברי מהרשויות המקומיות עוסקים בנושא לא פחות משלושה מיישרדי ממשלה, בעזרת ארבעה חוקים שונים, ולעיתים ללא כל תיאום. האם הסקנו את כל המסקנות? האם נקטנו בכל

ר ימים שבהם עצר עסישראל את נשימתו מול הראמה של מושלתייהכבר; וכאשר כליהתיקשור רת התחרו זה כזה בניפוח חשיבות המיקרים האלה לכולנו ולקידמה, היה קשה מאוד לנסות להחזיר את עצמנו לקרקע ולרוץ בכעיות האמיתיות של הרפואה הציבורית, הנוגעת לכל האזי מה.

פוליטיקאים ופוליטיקאיות האשיי מו כבר את מי שהעזו להעמיד דברים בפרופורציה נכונה. כפי שהרגשתי לאי פעם, קל יותר לפוליטיקאים לדבר על דברים כלליים, ולכאורה לתמוך בקדי מה, מאשר להתמסר לחיפוש פיתרונות לבציות הבערות, הדורשות יותר מהכרות בומבסטייות.

בשנה האחרונה חלו כ־100 איש במחלות־כבר. מהם יודקו אולי חמי שה לטיפול בהשתל־כבר. באותה שנה התגלו כ־8000 איש כחולי־רטן, ומהם כ־50% בשלב מוזנח. אלפים לקו בהתקפי־לב.

רפואה מונעת, רפואה מישי פחתית, רפואה תעשייתית — אלה הן הדרכים לצמצם את התמותה והתחלואה של אזרי חיישראל.

חרפה במירפאות

מ חלתיכבר היא בעיית־יחידים. הסרטן והתקפי־הלב הם בעייתם של רבבות. אך קיים שטח ברפואה שהוא בעיית כל המדינה. זה נקרא סניטריה והיגיינה של אומה.

ככל הארצות המערביות קיימת מודעות לחשיבות הפיתוח של הסניטריה וההיגיינה, הנקראים בארץ בשם "תברואה".

סניטריה והיגיינה הן מדע, הכולל בקרה על מקורות־המים, על המזון, על המיסעדות, על המרכולים, על רעלים ויהום הסביבה, על פינוי והשמדת אשפה בערים ובתעשייה, ועל חיסונים ומניעת מחלות הנגרמו מהתעשייה.

על שרותי סניטריה והיגיינה לספק לעם אמצעי־התגוננות מפני מחלות הגנה מפני מגיפות. ככל שהעם תרבי תי יותר והמדינה מסודרת ומאורגנת יותר, כן מפותחים יותר שרותי הסניטריה וההיגיינה שלהם. על מצב הסניטריה העוסקים ברבי:

● **די"ר טולצ'ינסקי, מנהל מחד לקת בריאות־הציבור של מישי רדהבריאות:** "מחלות מרבקות הקשורות בשימוש במוון, מוצרי־חלב ומים גורמות במדינת־ישראל לתחלואה ולתמותה פי שניים־שלושה יותר מאשר בשוודיה, בנורבגיה, בקנדה וביארצות־הברית."

וכן: "איכות החלב במדינת־ישראל אינה תואמת את הדרישות של מערב אירופה, לפי כמות החידקים והרעלים שנמצאו בו." (1980).

● **די"ר אורי מרינוב, מנהל השרות לשמירת איכות־הסביבה במיישרדהפנים,** בטקס שנערכ השנה לציון יום איכות־הסביבה כי 1986: "בקיץ האחרון חלו אלפים

שוק שבנות־התיקווה בתליאביב עכברושים כניים וכל השאר

שבי הארץ שותים את צואת הרוחצים בבנירת.

רשימת הזוועות

● **ארק במייהשתיה איננו מטפלים.** מיישרדהבריאות לא קבע עד היום תקנות־בטיחות לטיפול בפסולת של חומרים רדיו־אקטיביים, הנמצאים בשימוש בכמוני איווטופים וקרינה בכתייהחולים בארץ. קיימות הוראות רק לגבי איחסון חומרים אלה. עיריית פתח־תיקווה האשימה את בית־החולים בילינסון בזה שבית־החולים השליך פסולת רדיו־אקטיבית למיזבלה העיי

ונפיצים עלול לסכן את בריאות הציבור במיקרה של תקלה. "בשרות־ייכבאות יש מחסור בציוד משוכלל לטיפול בתקריות של פליטת גאז רעיל."

מציטוטים אלה, הנוגעים רק בחלק מצומצם של הבעיות הקשורות בסניטריה ובהיגיינה של המדינה, מסתמנת תמונה של מצב המסוכן לבריאות העם.

מייהשתיה: מזוהמים

● **חרדה של אירועים מחזקים את** החרדה: באוקטובר השנה התגלו חידר

● **הפרופ' צבי שמירר, מנהל מחלקת־הילדים בבית־החולים "רוקח" בתליאביב:** "מירפאות־ החוץ המיקצועיות לילדים ומחל־ קות־הילדים הן חרפה (תברואתית) לחברה."

● **יחזקאל זכאי, מנכ"ל "מקר רות":** "כל נושא שמירת איכות־המים בישראל אינו ברור, ורשויות התיכנון ומיישרדהבריאות יצטרכו להוציא הניחיות ותקנות חדשות, כי התברר לי רק אתמול שמישהו הגיח לפני שנים מיספר, ללא תאום, קו מייכיבו בקיר־ בת הקירווח להספקת מייהשתיה, באזור הקריות."

● **מבקרמהדינה רוח 36,** עמוד 253: "מיכני־מגורים הוקמו לעתים